

To de Effeters

mit den sunden ende myt den begerlycheyden
Dat sexte Capitell.

Want wy in den gheyste leuen so sullen wi
oeck wanderen in den gheyste. Wy
sullen niet werden bezetlyk ydelet erē
noch em den anderen tergende noch niet bem
ende eine den anderen Brodere off dye myn
sche wert bekommert off beuonden in eyre mis
daet gy dye gy sint geystlycke vndetwyset de
in de den gheyste der sachtmodycheyt merken
de dy seluer dattu niet werdest bekoert. Sy dra
ge dye werde des anderen ende alsoe veruillet
de ee cristi. Off sich em achtet dat hy yetwar
sy so hy doch niet is. hy verleydet sich seluer.
En ei ygelick pbyer sin werk en so werde hy
hebbē glorie i em selue en niet dor dat loff eis
anderen want em ygelick werd draghen sine
boede want dye daer werd vnderwyset in den
woerde des doctoers off meysters. De ghesel
schoppe em toe deme dye em lere in allen gude
Hyt wylt dwalen i dem gy meynē dat uw
beteme enich quaet to doen datumb dat ghy
meinet dat dat uw oeverste doet. God wert
niet bespotret. Want de dinck de de mynische
sayet de wert hy oek mayen. Want dye daer
sayet in sinen vleysche dye mayet oek van de
vleysche de verstoerlycheyt. Euer de dat saiet
in den gheyste dye mayet oek doet den gheist
dat ewyge leuen. Wy dye daer ghuet doen en
sullen niet gebreken vphorende van den begō
nen gueden werken. Want wy sullen dat sin
deu in vns tijt ende vns fall niet gebreken
want loen is ewych. Datumb dye wyle wy
hebben dye tijd laet vns werken guet to allen
ende alremiest to den huisgenoten des gelouē
Hyt in wat lytteren ick uw schriue wat myt
myne hant is dese Epystell gheschreuen.
Want de daer wyllen behaghen den ioeden in
den vleysche dese dwinghen uw dat gy uw do
besnidene alleine vp dat se niet lyden retuolgi
ng des crucis cristi de mi geschuit de ik wed
lope de besnidige. Wāt de daer werde besnedē
de bewaren niet dye Euer sy wyllen dat ghy
besneden werdet vp dat se mogen glorieren in
uwren vleysche dat is in uwren vleyschelyk er
besnidinge. Euer my behoert niet to glorie
ren dan in den cruce vns heren ihesu cristi. Dor
den my dye werlt is ghecruiget ende ick der
werlt wāt i xpo ihū is met wat nut de besnidē
noch oek dy auerwassynghē. euer dye me
creatuē dat is de wederumb gebaringe doet
de doep. Ende alle de daer nauolgen deser re
geli vrede ende harmherticheyt sy ouer se en
de ystahl gades dat is ouer de de gheystlyc
ken bewaren de ghesette der besnidinge. Ne
meer broedere memant sy lestyck want ik dra
ge de teikenen des heren ihesu cristi in mynen

lycham. Broedere de ghenade vns heren i he
su cristi sy myt uwen geyste Amen

Dye Epystell to den Galatheeren heeft ein
eynde.

Hij begint de voerde iherottimi ou dye Es
pystell pauli to den van Ephesien.

Dej Ephesi er fint vyt de lande van
Asien dese als se hadde se vntfangē
dat woerd der waerheyt bleue vol
herdych in demghelouen dese lauet
de Apostell schriuende to en van Rome vyt de
kenet doer Thitu de dyaken.

Hij beginet dye epystell to de Ephesē

Dat erste capittel.

PAulus em Apostell ihes
su cristi dor den wyllen
gades alle de hyilgen de
daer Ephesi ende den ge
louighē in ihesu cristo
Ghenade sy myt uw en
de vrede van gaede vns
vader ende van den hec
ihū cristo. Dye gebenedyde god ende de vad
vns heren ihū cristi dye vns heeft gebenedijt
in allen geystlycken benedictien in den hemel
schen benedictien in cristo dat is in der bene
dictien de wy werden hebben dor cristū in sine
tycke also hy vns heeft vytuerkaeren in eme
dat is in sinen soene. I voer der makinge der
werlt vp dat wy sin hyllych ende vnbulecket
in sinen anghechte in der lyeffde. Dye welke
vns vyterwelt heeft in de vyterweldinge der
sone doet ihm cristum in em seluer na den ter
sette sins wyllen to laue de glorie sinre genade
i der hy vns dācē gemakē heeft i sine lieue so
ne i welke wy hebbē verlosinghe dor sin bloet
dat is vergeuinge d sunde nae de rickdu sinre
genade dye dat oueruloedych is gewest i vs

De Epistell pauli

in aller wijs heyt ende voorsichticheyt vp dat hi
vns apenbare dede dat sacrament * dat is die
helygher verborgenheyt. I sines wylle na sin en
waelbehagen dat hy vpsatte in em * dat is in
den soen. I in der deynghe der volheyt der tit-
to wedermaken doet cristum alle dinck de dat
sin in den hemelen ende die dat sin vp der erde
In welken wy oock sin gheyschel dor gotly-
ke lotte voer erwelt na den vpsatte des de dat
werket alle dinck na den raeke fines wylle vp
dat wy sin in den laue sinre glorie. de wy vor-
hapeden in cristo In den oock so gy hebt ghe-
hoert dat woert der waerheyt dat ewangeli-
um uwes heyls in den ghy loueden sit ghetey-
kent myt den hyligen gheysta der geloestre
de daer is een pant vns erues to der verloesin-
ghe der werkinge * dat is also wy verloeset
sin moegen kaghan em hyllych vnuorluislyk
leuen. I we den laue sinre glorie. Ende dat um-
me ich hoerende uwen gelouen in ihesu cristo
ende de lyeffde in allen hyligen. Ik hoere niet
vp to dancken uw hebbende uwer gedacht in
mynen ghebede vp dat god vns heten ihu cri-
sti die vader der glorien uw gheue de wijsheit
ende de apenbaringe in sinre bekin nynghe en-
de voorluchte drie oghen uwes herren vp dat
gy weten welk dat sy de hapinge sinre wop-
ghe. ende welke daer sin de rickdom der glori-
en fines erues in den hylighen. Ende welcke
daer sy de swinde grootheyt sinre krafft in vns
de wy gheloeven nae der werkinghe der ghe-
walt sinre krafft de hy gewercket hadde in cri-
sto in den hy en verweckede van den doede. en-
de satte en toe sinre ghetechter hant in den he-
melē ouer all voestendom. ende gewalt krafft
ende herschopie. ende bouen einen eyghelycken
namen dye dat wert ghenoemt niet allein in
deset werlt sonder oock in der tokompstiger *
dat is bouen alle chore der enghelē. lende alle
dinck vndetwarp sinen voten ende hy gaff en
to einen hoeude oner alle kerken. dye daer is
sin lycham ende de volkommenheit * des ghei-
stelycken lychams cristi. I werd veruult * doet
en. de dat is alle dinck in alle * dat is dor cri-
tum de doer de krafft sinre gotheyt werket alt
guet in alle.

Dat ander Capitell.

En do hi hefft uw myt leuendych gema-
ket do gy doet waren in den mysdade
ende in uwen sunden in den gy ein wy-
le tides wanderden na det werlt * dat is nae
ghewonheyt deser werlt. I na den vorsten des
potestaten deser locht * dat is na den wylle
des vorsten der duuell. de daer woennen in det
duister locht. Dese vorste is em quaet geyst
ende werket nu in den soenen det mystrouwin-

ghe in den wy oock ein wyle tijts wānderden
myt den begerden vnses vleysches doen de wyl-
len den vleysches ende der ghedancken. ende
waren alsoe van natueren soene des toerns als
so oock dye anderen Met god dye daer is ryc-
ke van barinherticheyt doet sine groete hefft.
de myt der hy vns lyeff hefft ghehat. doe wy
waren doet in den sunden maeckten hy vns le-
uendych in cristo. doet wes ghenade ghy sijn
behalden ende hefft vns mede verwecket ende
makede vns mede sitten in den hemell in ihesu
cristo vp dat hy wisede den toekomen de werl-
den den ouerulodighen ryckdom sinre genade
in det ghechte ouer vns in ihesu cristo Wāt
vyt der ghenaden sit ghy behalden doer de ge-
louen ende dyt is niet vyt uw Want dyt is de
gaue gades niet vyt den werken dat sich gem-
re glorieer * van sinre egente verdyenst. Wāt
wy sin maecksell gheschaepen in ihesu cristo.
to gueden werken de welche god v oer beryde
vp dat wāt wāndeten in em. Daenme si ge-
dechtich dat gy eine tijt waren heyden in dem
vleysche dye gy worden ghenoemt in eine ou-
wassynghen van der besindinghe in dem vley-
sche myt det hant ghemaket de welche gy wa-
ren sonder cristo * dat is sonder de gheloeven
xpresti. geuteem det van der wandelinghe Isra-
hell ende gheyste der testament * dat is ghy
waren vremde des men ende des alden testame-
tes. I niet hebbe nō den hapen der gheloesten
ende waren sonder god in deser werlt * dat is
gy en hadde geimen waren god meer afgade.
Cuer gy dye gy ein titlanch sit geweset vere-
van uwen heyle sit nu in cristo ihesu na ghe-
woerden doet dat bloet cristi. Want hy selfs
is vnsre vrede dye beyde dinck maket em * dat
is van den ioeden ende heyden maket hy eine
cristen voelke. I vploesende does dat offer sins
vleysches dye myddell want der rugh ekalck
der mueren de de daer was in ryantscop Wāt
dor dat offer sins vleysches in den ceuce hefft
hy ewech genomen dye vyantschop de daer
was vndet den heyden ende den Joeden. vyt-
legghende Moyses Ce doet de ewangelische
gesette. vp dat hy hadde twyterleye volck als
de ioeden ende dys heyden in em seluer in emē
mien mynischen dat is in eyn nie volk alsoe vre-
de makende ende versoenede ghade dem vader
twe in einen licham doedende dor sin ceuce de
daer was tusschen god ende den mischen in
em selues ende also is hy komen en hefft ghe-
predyker den vrede watē uw de ghy rette wa-
ren ende den vreden den de dat na waren Wāt
doet em hebben wy all beyde ioeden ende hey-
den einen togank in einen geyste der lieffde to
vnsre allet vader Datumb rupperstont sit ghi
niet geste ende vremde. mer ghi sit boeget det

499

To de Effesiers

hilighen ende huisgenoten gades ouergebou wet * dat is vnderwiset vp de grontuest der Apostolen ende der propheten in de ouersten winkelsteyn cristo ihesu in den alle timmer gebuert was in emen hyligen tempell in den he ren in welken gy oock sult medegebuert werden toe eyne woninge gades in den hylighē geyste.

Dat derde capittel.

Unme deses dinges wyllen * dat also vort gesacht is Ibin ik Paulus ein ge uangen ihesu cristi vunme uw heyden. Doch off ghy hebbet gehort de relenynghe der genaden gades dye my is gegeuen in uw went na der gotlyker apenbaringhe is kont worden dat sacramente * dat is dye hylige hemelicheyt der verlosinge doet cristum. Alsoe lck voer koethlyck schreeff in den ersten Capitell deser Epstell vp dat gy leuende vernemt myne wijsheit in den dynste cristi. ende verstaen dat den anderen gheslechten den soenen der mynschen niet was bekant. met nu ghaopenbaert is sinen hyligen apostolen ende propheten dat de heyden sin mede etuen ende medeliuch. ende mede dey laftich der gheloestre dye daer retuult is in cristo ihesu doet dat ewangelium des bin ich worden em dye net naer gae der ghenade gades. de my gegeuen is na der werkinghe sine kresset. Want my dye ick bin dye alre mynste der Apostolen is ghegeuen dese ghenade dat ick predyke vnd den heyden dye vnduaerlycken rickdo me ende to verluchten alle doet myne predacie welk dat sy de dyfensacie des verborghen sacramentes * dat is dye verlosinge dor cristum gheschydt is ende verborghen gheweest is. voer den werlden in gude de dat gescoep alle dinck. vp dat yd be kant woerde ock den voorsten. ende den gheweldyghen in den hemell doet dye kerken dat is doet der apostell predicacie. der manychuoldyghet wijsheit ghaedes na det volendinge der werlt dye hy makede in ihesu cristo vnsen heren dor we wy hebben einen teganck to gade den vader dor sinen ghelouen Darumme ick bydde dat ghi niet ghebreken in mynen bedwoeffmissen de ik lyde vunne uw vmb dat ik predykede dat wel ke dar is uwe glorie Hyrumme so toge ik myne knyen toe den vader vns heren ihesu cristi. rydt den alle vaderlycheyt in den hemelen ende vp der erden wert genoemt ende bydde dat hy uw geue krafft na den tycdomme sinre glorie werde ghescherket dor sinen ghelyst in den bynnen inwendygen mynschen. ende dat by uw gheue cristum toe wonen doet den ge-

souen in uwen herfett. ende bydde dat gy in sy heffde gewortelt ende gegronstuast sin dat ghy moghen begripen myt allen hyligen welk sy de hogede. de lengede. dye wyde. dye diep. Deck dye auer groete lyeffde cristi toe weten dat lyeffde ende det oetmoedicheyt vp dat gi werden retuult in aller retuollinghe gaedes. Want den dye dat is geweldicheyt toe maeken alle dinck den wy bydden off vernemen na det krafft dye dat werk in vns den sy glorie in de kerken ende in ihesu cristo Amen.

Dat vierde Capitell.

Hyrumme ick gevangeliet in deme heit ick bydde uw dat ghy wanteren wet dychlickein in dye weepinghe myt der ghy sit gewepen toe den cisten gheloeven mit aller oetmoedicheyt ende myt sachimoedicheyt myt gedult verdraeghende ein den anderten in der lyeffde Sijt sorchesam toe bewaeren de eenheydt des gheystes in deme bande des vreden Ein lijsf sit eyn ghelyst. alsoe oock ghy sit gewepen in einer hapinghe uwer weepinghe Eyn here. eyn gheloeve. een doope. eyn god. ende en vader aller. de dat is ouer alle en dor alle ende in vns allen. Want einen yghelycke van vns is gegheuen de ghenaede nae maete der gheuinghe cristi Darumb sprickt de script Ecclisius styghende in de hoeghede hefft gheuanghen geuoert de gheuenckenisse ende gheghuen gaeue den mynschen. Euer dat hy vp stech wat is dat anders dan hy erste hier aff ghestegen is in sinen doede in de nederste deel der erden. dye dae aff stech hy seluet is oek de be dat vp stech bouen alle hemele vp dat dat hy retuulde al dat van em doet dye propheten gheschreuen is. Ende hy gaff det kerken sum myghe apostolen ende summyghe propheten ende summyghe ewangelisten. euer dye andren makede hy hijrden ende lerers toe der vol bringhinghe der hylighen * dat is in eyn vol makinghe des gelouigen. in dat werk des diestes in die stichtinge des geystlycken lychas cristi bys dat wy em alle entegen loopen vereeniget in den ghelouen ende de bekynnynghe des soene gades in einen volkommen manne in der maten der volkommenheit des alders cristi * want all werden wy vstan in den volkomen alder xristi dat welk is dreenderlich iat. vp dat wy vpperstant niet sin kleyn. ende wandel baet ende niet werden vunne gheuoert van allen wynde der lere. in der schalkheyt der mynschen i argelyst na teleydynge der erringhe. Euer als wy dye waerheyt werken in der lieueide so wassen wi in em * dat is in cristo. die daer is ein hout ouer all. vit den die ghantse licham is to samen gheueghet en gestercket

doer eine ygelycke souoginge der vðde ninge
 *doer welker uwer ein den andere guet doet. I
 na den werken eins ygelyken ledes in welken
 hy doet dye vermeringhe des liues toe der bu
 winge sines in der lyeffde. Darumb dyt segge
 ick ende betuge in den heren dat gy vpperstot
 mit gaen als de heyden gan in de ydelheit ers
 sinnes hebbende em verdonckert verstantemis
 se ende geurendet van den wege gades dor de
 vnbekantemisse dye dat is in en vmb de blint
 heyt ers herte. de dat vettwielden ende sich
 selues geuen der vnkuscheyt in de werknghe
 aller vremicheyt ende gyticheyt Euer gi heb
 bet niet also geleret cristi dat is dat ewan
gelium cristi. Is it doch dat ghy en verstaen
 hebben ende sin in eine vnderwyset also de wat
 heyt is in ihesu cristo so legget van uw na den
 alden wandell den alden mynshē de dat wert
 verstoert na den begeringen der eringhe Euer
 werdet verniet myt dem geyste uws ghedā
 ken ende doet aen einen men mynshē de dat
 geschapen is uae gaede in der ghorechticheyt
 ende in de hyllycheyt der waerheyt. Darumb
 afflegget dye logen spreket de warheyt ein ya
 gelycker myt sinen neesten Want wy sin ghe
 ledere ein des anderen. Toonet uw mer met
 wylt sundygen. Dye sonne gae niet vnder ou
 uwen torn dat is toernet ghy uw bliuet doch
niet den gaantsen dach in den toerne. Dyt ge
 uet stede den duuell De dat stall de stele vpper
 stont niet Euer hy soll meer vlytlycken arbei
 den werkende mit sinen handē dat dat is guet
 vp dat hi heb dat van hi geue den de dat ligt
 noet Geen quaet woert en fall gan vyt uwen
 monde Euer gaet emich woert vyt uwen mon
 de dat sy to der onderwyfinge des ghelouen
 dat vt gheue gracie den dye dat hoeren. Ende
 niet wylt bedouen myt uwen sunde den
 hyllyghen gherist gades In deme gy sit ghet
 kent an dem dage der verlosinghe Alle byter
 heyt ende toern ende vnerdycheyt topinge
 blasphemien wetten ghenomen van uw myt
 aller boel heyt Euer sijt guedertieren ynder vmb
 anderend ende barmhertich. ende voeguz uwer
 ein den anderen so uw got vergaff in cristo

Dat viijste Capittel.

Darumme sit nauolger gades also dye
 alle lyeffste kinder ende wandert in de
 lyeffde also vns oock cristiis lyeff had
 de. ende sich seluer gegeuen vmb vns em offer
 ende em hostie gade toe einen roeke der soetic
 heyt Euer ghemeine vnkuscheyt ende alle vnu
 remicheyt off gyticheyt en wert niet ghenoem
 met vnder uw also dat ghetemet den hyllygen
 off schentelycheyt off ghecaffigheyt den off
 iocheliede niet nut is sonder meer däckheit
 sy i uw Wat dat pretet en nemet dat em yge

lycker vnkuscheyt off vntreiter off ghytighet
 dat welk dat is ein dyenst der affgaeder en sal
 niet hebben etue in den rike cristi en de gades.
 Nyemant verleyde uw myt ydelen woeden
 spreken de dat god niet en weet der mynshē
 werke. want vmb dat quam de torn ghaedes
 vp dye soene des mystrouwens dat is vp die
dat mystrouwen van der belouinge der do
gentsamer werke. Darumb niet wylt werden
 deylasstich ereit wāt gy wē ei titlank duster
 euer nu ein lycht in den heren. ghaet als soene
 des lyctes. Dye vrucht des lyctes is in al
 ler guetheyt ende gerechticheyt ende in de waer
 heyt probaret wat dat sy ein waelbenallen gae
 de ende niet wyllet uw gheselschopen den vnu
 vruchtbaren werden de dūsternisse euer straf
 set se want dye dingen de daer wert gedan
 in verborgenheyt van en dye sin oock schente
 lyck to seggen Want alle dimck de dat wert
 gestraffet de wert geapenbaert van de lychte
 want allet dat dat wert geapenbaert dat is
 dat licht. Darumb sprickt de hylige gheyste
 dor my sta vp du de dat slaept en sta vp vā
 den doode ende cristus de wert dy verluchten.
 Datūb brodere siet dat gi wylschynk wande
 ren niet also dye vnuwpelen euer also dye wyls
 maket uw de tēt to nutte want de dage sin bo
 se Darumb niet wyllet werden vnuwysc en ver
 staet welk dat sy de wylle gaedes niet wyllet
 wert droncken in den wine in de vnuwysc
 heyt is. euer werdet veruult myt de hylighen
 geste Spreket uw seluer in sangen ende in la
 uen ende in gheystlyken gesange. singende en
 psallerende de herē in uwen herte. Sijgt dāk
 to allen tiden vmb all in de name vns herē ihū
 cristi gade ende den vader. Hiet vnderdanich
 em de andere in de vruchte cristi De vrouwen
 sin vnderdanich den mannen als de herē Wat
 de man is em hoeuet des wiues als cristus is
 em hoeft der kerken hy selfs is ein behalder
 eres liues. want als dye kerke is vnderdanich
 xpo: also sullen oock de vrouwen sin vnderda
 nich even mannen in allen dingen Gy manne
 hebt lyeff uw vrouwen als xps heeft lieff ghe
 hat de kerken ende sich selfs gegheuen vmb
 se vp dat hy se gehlyghede reimigede se myt
 der dop des waters in den worte des leuedes
 vp dat hi em seluer geue ende makede ein glo
 rioso kerke de dat gheim rimpe noch vleck en
 heeft off yet wat so gelyck Euer dat sy hylch
 ende vnbulecket ende so sullen de manne lieff
 hebben ere vrouwen als ere eigen licham. wāt
 de sin wijf lieff heeft de heeft sich seluer lieff.
 want niemant en heeft in hate sin eige vleisch
 Euer hi voedet ende verquicket dat also oock
 cristus de kerke want wi sin gheledet xpi van
 sinen vleische ende van sinen benen. Hicumme

To de philippiē

fall d'ye mynische verlaeten vader ende moeder
ende anhangen sinen wiue ende sullen wesen
twe in einen vleysche. Dyt sacrament is grote
euer ick segghe in cristo ende in der kercken.
ende doch gy alle ein yghelyck heb leff sin wiff
als sich seluer. euer dat wiff vntvruchte eren
man.

Dat tweede Capittel.

Bindere sit ghehoersam uwen alderen in
den heren want dat is alsoe ghorecht.
Ere dinen vader ende dinc moder. dat
dat dat is dat erste ghebot in der geloefmissie.
dat dy sy waell ende du lanckliuich fist vp der
erden. Gy vadere niet wylt reyssen uwe soene
to wetne. euer voedet se in der tocht ende in
der straessinghe des heren. Gy knechte sit ghe
hoersam den lijsflycken heren. myt v ruchten
ende mit beuinghen in der einuolt uwes herte
als cristo niet denet to den ogen. dat is alleyn
ne in det tegenwoerdicheyt uwes heren. alsoe
to behagen den luiken. Euer alsoe de knechte cri
sti doende den wyllen gades vyt de herte myt
gueden willen dienede also den heren ende niet
den mynischen. wetet dat guet dat ein yghelyk
doet dat werd hy wedet vntfangen van de he
ren hy sy em eygen mynische off vrye. Ende gi
heren doet en de selue dige ende vergeuet en de
dierginge. wetende dat uwe here ende ere is
in de hemell ende geime vpiemynge der perso
nen is by gade. Vort meer brodere werdet ghe
stacket in den heren. ende in der macht sinre
krafft. Andoet uw dat wapencleet gades. dat
gy moet staen te ge dye laghelegginghe des
duuels. uw en is ghein wranginge noch kijf
tegen dat vleysche ende dat bloet. dat is te
gen den mynischen. Euer tegen de roosten ende
potestaten. dat is tegen de duuele. tegen de
tegerers der werlt. der duistermissie. dat vs
tegen de tegerers der quaden mynischen. Ite ge
de geyste der schalckafficheyt in den hemel.
dat is in der duister locht bauen. Darumme
nemet dat wapenkleet gaedes vp dat gy moe
gen wederstaen aan den quaeden dagen ende
volkommen staet in allen dingē. Darub staet
ende gordelt uw linden in der waethert. ende
doet een dat pantser der ghorechticheyt ende
schoot de vote in dye betreydinge des ewange
lium des vredes. dat is dat gy betreyt fit tho
predyken dat ewangelium cristi. In allen dy
gen doet een den schylt des gelouen myt den
gy mogen vpt doen alle dye vuitige geschor
te des alte schalkesten en vntfanget dat helm
des heys ende dat swert des geystes dat daer
is dat word gades dor em yghelyck gebet en
byddinge byddende alle tijt in den ghelycke
dat is in den herten. lende niet allene in der to
gen ende waket in den ghebede in aller stedic

hept vor alle hillygen ende vor my vp dat mi
werde gegeue dat wort i d' vp donge mynes
monts myt betrouwen toe maken bekant de
heylycheyt des ewangeliums datumb ick
nu gebrucke der badeschop in der ketē. dat
ick nu toe Romen geuangen bin. dat ick als
so spreken doet alsoe my ghetemet to spreke
Ende vp dat ghy oock weten dat dye dink de
by my siu ende wat ick doe. Titiaus dye lieue
broeder ende de getrouwde dyener in den herte:
den ik dende to uw vmb dat selue to wetē. die
fall uw bekant maken alle dmik vp dat ghy be
kennet de dinck de by vns fint ende hy werd;
toesten uwe herte. Vrede sy den broderē ende
lyeffde myt de geloeuen van gade vnsen vader
ende van den herte ihesu cristo. Gracie sy myt
alle den de dat lyeffhebben vnsen heren Jhesu
christum in der vnuostorelicheyt.

Cum eynde heeft de Epistell toe den Ephesie
ren. Hjrt heuet an dye vorrede. Heronimi
ouer dye Epistell to den Phlyppere.

De philippyer sin maecdomer dye als
se hadden vntfanghen dat woert der
warheit bestonden in den gelouē noch
nemen niet vp dye valsche apostolen. Dese la
uet dye Aposte II schriuende en van Ilio emen
vpt den kerkener doce Epafrodytum.

Dye vorrede heeft em einde. Hjrt begint
de Epistell to den philippyen.

PAULUS en Thymotheus knech
te ihesu cristi allen gehillyges
de de dat fint Phlyppis in
der stad Impt de bysschoppen
ende my de ewangeliere Gna
de sy myt uw ende vrede van
gade vnsen vader ende van de herte ihesu cristo.
Ick dancke mynen gade in aller uwer gedech
temisse to allen tiden. dat is also duck als ick
vp uw denke. In allen myne gebede vmb uw
alle Hyddende myt vrouden ouer uwe ghesel
scop in de ewangelo cristi. van de ersten dage
*uwer bekeringe. Ibs nu betrouwēde i dat
selue dat dye dat aenvinck in uw dat ghuede
werk de fall dat volbrege bys an de dach ihu
cristi in de hy kompt to gerichte also dat my
is recht to voelen vmb uw alle. Datumb dat
ik uw heb in de herte ende in mynen bandē.
der lieffde lende in der beschermyng en in der
bestedinge des ewangeliums. dat gy all fit ge
sellien myner vrouden. Wat god is my ein tuch
in welker wys ick uw begere all in de in wedy
ge geledere ihesu cristi ende dat hydde ick dat
uwe lyeffde all meer ende meer oueruloede in
aller konst ende in allen sinne. dat gy bewate
de beste dige ende dat gy fit rein en sonder ver
towinge bys an den dach cristi veruult myt d.